

УПОВНОВАЖЕНИЙ
Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298 7033

_____. _____. 20__ № _____
На № _____ від _____. _____. 20__

Міністерство юстиції України

**Міністерство цифрової
трансформації України**

ПОДАННЯ

**про усунення порушень прав засуджених
на захист від катування, інших
жорстоких, нелюдських або таких, що
принижують гідність, видів поведження
та покарання**

Мною, у зв'язку із здійсненням на підставі статей 1 та 19-1 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», парламентського контролю за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина та захисту прав кожного на території України, виконанням функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження та покарання виявлено грубі порушення прав людини на захист від катувань, інших жорстоких, нелюдських та таких, що принижують гідність, видів поведження та покарання у діяльності державної установи «Замкова виправна колонія (№58)», у якій на час відвідування НПМ утримувалось 248 засуджених осіб.

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен зазнавати тортур, або жорстокого, нелюдського, або такого, що принижує його гідність, поведження і покарання.

УВ
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
№507.2/23/39.1 від 17.01.2023
КЕП: Лубінець Д. В. 17.01.2023 15:10
5FB77F7B650371D0400000E88D010044560300

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Статтею 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнано в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Згідно з положеннями частини 3 статті 50 Кримінального кодексу України покарання не має на меті завдати фізичних страждань або принизити людську гідність.

Частиною 1 статті 8 Кримінально-виконавчого кодексу України серед основних прав засуджених визначено право на гуманне ставлення до них та на повагу їх людської гідності; засуджені не повинні підлягати жорстокому, нелюдському або такому, що принижує їх гідність, поводженню.

Під час здійснення 31 жовтня та 1 листопада 2022 року планового відвідування державної установи «Замкова виправна колонія (№58)» як місця несвободи для виконання функцій національного превентивного механізму встановлено, що в установі порушуються вимоги статті 115 Кримінально-виконавчого кодексу України в частині мінімальної норми площі в камері для однієї засудженої особи, яка в окремих камерах менша 4 кв.м.

Зокрема, на момент відвідування в приміщенні максимального рівня безпеки для засуджених до довічного позбавлення волі в камері № 25, площа якої становить 8,2 кв.м та розрахована на 2 особи, утримувалось 3 особи, тобто на одну особу припадає 2,73 кв.м.

Аналогічні порушення встановлено в камерах № 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 45.

У зв'язку з недотриманням житлової площі приміщень, засуджені змушені вживати їжу навпроти туалету, що принижує їх гідність, та є ганебним проявом нехтування правами людини.

В окремих камерах стіни та стеля вологі та вкриті пліснявою. В більшості камер сантехнічне обладнання фізично зношене, перебуває в антисанітарному стані та потребує заміни.

У камерах сектору максимального рівня безпеки для засуджених до довічного позбавлення волі туалети не обладнані дверцятами, що призводить до порушення права засуджених на приватність.

Стан організації лазнево-прального обслуговування засуджених здійснюється з порушенням вимог Положення про організацію лазнево-прального обслуговування осіб, які тримаються в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 08.06.2012 № 849/5.

Так, лазня установи обладнана 12 душовими сітками для миття, однак при одночасному користуванні ними зникає тиск води і працює лише 4 душові сітки.

Крім того, у лазні відсутні належні перегородки між місцями для миття, що не забезпечує приватності та може розцінюватися як поведження, що принижує людську гідність.

У дільниці ресоціалізації в багатомісних камерах спальні ліжка виготовлені із суцільних металевих пластин, що унеможлиблює провітрювання матраців та призводить до виникнення вологи та плісняви під ними.

З боку адміністрації установи не вирішується питання щодо належної реалізації права на контакти із зовнішнім світом. Через проведення бойових дій та тимчасову окупацію території України значна кількість засуджених втратили соціальний зв'язок із рідними. Відповідно до Порядку організації надання засудженим доступу до глобальної мережі Інтернет, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 19 жовтня 2017 року № 3233/5, засудженим надається послуга доступу до мережі Інтернет, користування засобами IP-телефонії та використання засобів відеозв'язку. Однак, в установі використовується тільки одне програмне забезпечення, а саме комунікаційна система Skype, під час використання якої виникають труднощі із з'єднанням у рідних, які знаходяться на окупованих територіях, та, як результат, засуджені позбавляються спілкування. Будь яких інших програм чи мобільних додатків для забезпечення засудженим відеозв'язку через Інтернет не надається.

У порушення Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом МВС України від 30.12.2014 № 1417, у дільниці карантину, діагностики і розподілу з'єднання жил проводів електромережі здійснено без ізоляції, а електропроводка оголена, що може призвести до ураження утримуваних осіб та персоналу установи електричним струмом, отже становить реальну загрозу для їх життя та здоров'я.

Наведені порушення у разі невжиття заходів до їх негайного усунення можуть призвести до дискредитації держави Україна серед країн – членів Організації Об'єднаних Націй, беручи до уваги зобов'язання кожної з таких держав згідно зі статтею 55 Статуту ООН сприяти загальній повазі та додержанню прав людини й основних свобод.

З огляду на викладене, системний характер та численність порушень прав людини, а також приймаючи до уваги те, що:

- відповідно до п.п. 2⁷ п. 3, п.п. 95-6 п. 4 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 № 228, Міністерство юстиції України забезпечує контроль за дотриманням прав людини і громадянина, вимог законодавства щодо виконання і відбування кримінальних покарань, реалізацією законних прав та інтересів засуджених та узятих під варту осіб, забезпечує контроль за дотриманням правопорядку та забезпеченням безпеки в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах,

- відповідно до п.п. 12 п. 4 Положення про Міністерство цифрової трансформації України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2019 № 856, Мінцифри координує діяльність міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих держадміністрацій, а також державних підприємств, установ,

організацій та державних господарських об'єднань, навчальних закладів з питань, що належать до компетенції, надає їм необхідну методичну допомогу, на підставі ст.ст. 13, 15, 19-1 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» -

ПРОПОНУЮ:

Міністерству юстиції України вжити вичерпних заходів до негайного усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності державної установи «Замкова виправна колонія (№58)», причин та умов, що їм сприяють, а також запобігання їх у подальшому.

Забезпечити безумовне виконання законодавчих вимог щодо дотримання установленної норми площі камерних приміщень з розрахунку на одного засудженого з метою забезпечення їх життя та здоров'я, честі та гідності в умовах несвободи.

Організувати та провести перевірку стану організації діяльності державної установи «Замкова виправна колонія (№58)», Центрально-Західного міжрегіонального управління з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції, причин неналежного функціонування, що потягли порушення прав людини, за результатами якої вжити вичерпних заходів реагування, вирішити питання відповідальності винних осіб.

Міністерству цифрової трансформації України надати необхідну методичну допомогу щодо організації надання засудженим доступу до глобальної мережі Інтернет, користування засобами IP-телефонії та використання засобів відеозв'язку з метою припинення порушень прав ув'язнених та засуджених на контакти із зовнішнім світом.

Про результати розгляду цього акту реагування у місячний строк повідомити Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, додавши на підтвердження інформацію, копії документів про вжиті заходи.

**Уповноважений Верховної
Ради України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

вик. Олександр Сіряков,
Сергій Коноплястий
044-298-70-73

УВ
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
№507.2/23/39.1 від 17.01.2023
КЕП: Лубінець Д. В. 17.01.2023 15:10
5FBB77F7B650371D0400000E88D010044560300